

Centralny Okręg Przemysłowy oraz 100-lecie powstania KNP - nowe monety Narodowego Banku Polskiego

15 listopada 2017 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety: Centralny Okręg Przemysłowy z serii „Odkryj Polskę” i 100-lecie powstania Komitetu Narodowego Polskiego.

Doktor hab. inż. arch. Marcin Furtak napisał, że: *Centralny Okręg Przemysłowy (COP) był największym zamierzeniem gospodarczym II Rzeczypospolitej. Realizowały go w latach 1936–1939 cywilne i wojskowe Biura Planowania Krajowego według koncepcji wicepremiera i ministra skarbu Eugeniusza Kwiatkowskiego. Plan inwestycyjny obejmował swoim zasięgiem cztery województwa: kieleckie, krakowskie, lubelskie i lwowskie [...]. Łącznie obszar ten liczył prawie 60 tys. km² i około 6 mln ludności, którą w większości stanowili mieszkańcy ubogich, przeludnionych wsi, dla których należało znaleźć zatrudnienie. Plan COP polegał na połączeniu ze sobą, pod auspicjami państwa, szeregu strategicznych inwestycji o szerokim zróżnicowaniu funkcjonalnym i różnej skali oddziaływania. [...] Celami stawianymi przed COP były – wzmocnienie potencjału obronnego Polski, zredukowanie bezrobocia, wyrównanie poziomu życia w zaniedbanych częściach kraju oraz utrzymanie i poszerzenie korzystnej koniunktury gospodarczej końca lat 30. [...] Niestety realizację dużej części zamierzeń przerwał wybuch II wojny światowej. Wśród rozpoczętych inwestycji budowlanych na pierwszym miejscu znalazły się: huta i miasto Stalowa Wola, wytwórnia amunicji i miasto Nowa Dęba (dawniej Dęba), fabryka amunicji oraz Kraśnik Fabryczny, wytwórnia prochu w Krajowicach, zakłady i miasto Poniatowa, zakłady lotnicze w Mielcu i Rzeszowie, zakłady chemiczne w Nowej Sarzynie (dawniej Sarzynie) oraz fabryka kauczuku syntetycznego i opon w Dębicy. [...] Wszystkie działania poprzedzały staranne plany i studia z udziałem najwybitniejszych fachowców różnych dziedzin.*

Natomiast prof. Krzysztof Kawalec w nocie o Komitecie Narodowym Polskim informuje, że: 4 czerwca 1917 r. prezydent Republiki Francuskiej Raymond Poincaré ogłosił dekret zapowiadający tworzenie Armii Polskiej we Francji. Zgodnie z demokratycznymi standardami wymagającymi cywilnego zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi, rząd francuski pozwolił działać polskiej reprezentacji narodowej. Taką instytucją stał się utworzony w połowie sierpnia 1917 r., kierowany przez Romana Dmowskiego Komitet Narodowy Polski. [...] KNP świadomie ograniczył swój obszar kompetencji do dwóch dziedzin: wojska oraz polityki zagranicznej. Pełnił więc rolę polskiego ministerstwa spraw zagranicznych oraz obrony. Jesienią 1917 r. KNP został uznany przez Francję, Wielką Brytanię, Włochy oraz USA za oficjalną reprezentację polską. Jego pojawienie się na Zachodzie torowało drogę uznaniu praw Polski do niepodległości: 3 czerwca 1918 r. państwa sprzymierzone w ogłoszonej w Wersalu deklaracji oświadczając, że utworzenie zjednoczonego, suwerennego państwa polskiego z dostępem do morza jest jednym z celów wojennych państw koalicji. Był to wielki sukces polityczny KNP. [...] był

on instytucją ogólnonarodową, która dobrze zasłużyła się Ojczyźnie. Potrafił dystansować się od partyjnych rozgrywek, zapewnił Polsce miejsce wśród zwycięzców I wojny światowej, stworzył program terytorialny suwerennego państwa – w granicach którego naród polski mógł uzyskać warunki wszechstronnego rozwoju – potem zaś, już w roli delegacji polskiej na konferencję pokojową (1919), umiejętną dyplomacją wspierał polski wysiłek militarny.

Na rewersie monety Centralny Okręg Przemysłowy znajdują się: wizerunek budynku – siedziba dyrekcji naczelnej Zakładów Południowych (pierwotna nazwa Huty Stalowa Wola) – zaprojektowany w stylu art déco; szedowy dach hali produkcyjnej Zakładów Tele- i Radiotechnicznych w Poniatowej; kominy fabryczne oraz motyw graficzny zaczerpnięty z klatki schodowej bloku na osiedlu mieszkaniowym pracowników PZL w Mielcu, również inwestycji copowskiej. Moneta, o nominale 5 zł, zostanie wyemitowana w standardzie obiegowym. Jej nakład wyniesie do 1 200 000 szt. Awers monety zaprojektowała Dobrochna Surajewska, a autorem rewersu jest Grzegorz Pfeifer.

Na awersie monety 100-lecie powstania Komitetu Narodowego Polskiego widnieje scena przysięgi Armii Polskiej we Francji, natomiast na jej rewersie zamieszczono fragment zdjęcia portretowego Komitetu z prezesem Romanem Dmowskim siedzącym w środku (w pierwszym rządzie). Moneta o nominale 10 zł zostanie wyemitowana w nakładzie do 15 000 szt. Zaprojektował ją Tadeusz Tchórzewski. Zdjęcia wykorzystane do zaprojektowania monety pochodzą ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Na awersach monet umieszczono ponadto stałe elementy monet: wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, nominał, napis: Rzeczpospolita Polska oraz rok emisji.

Monety Centralny Okręg Przemysłowy można zamieniać według wartości nominalnej w kasach Oddziałów Okręgowych NBP, natomiast cena sprzedaży NBP monet poświęconych Komitetowi Narodowemu Polskiemu wynosi 110 zł. Monety poświęcone Komitetowi Narodowemu Polskiemu można nabyć w Oddziałach Okręgowych NBP i sklepie internetowym Kolekcjoner. Więcej informacji na ich temat można znaleźć w folderach emisyjnych poświęconych Centralnemu Okręgowi Przemysłowemu i 100-leciu powstania Komitetu Narodowego Polskiego

NBP jest wyłącznym emitentem polskich znaków pieniężnych.

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo do emitowania monet i banknotów w Polsce. Wszystkie znaki pieniężne emitowane przez NBP – w tym kolekcjonerskie – są prawnym środkiem płatniczym w Polsce. Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Kolejna emisja zaplanowana jest na 22 listopada 2017 r. Narodowy Bank Polski

wprowadzi do obiegu monetę kolekcjonerską o nominale 10 zł z serii „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni” – Feliks Selmanowicz ps. „Zagończyk”.

